

8.5.2018

Valtiovarainministeriölle**Viite: VM017:00/2018****LAUSUNTO: YHTEISÖJEN TULOLÄHDEJAON POISTAMISTA KOSKEVA HE-LUONNOKSESTA**

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, tuloverolain ja eräiden muiden lakien muuttamiseksi. Esityksessä ehdotetaan elinkeinotulolähteen ja muun toiminnan tulolähteen yhdistämistä yhteisöjen verotuksessa. Lisäksi ehdotetaan, että yhteisöjen ja elinkeinoyhtymien harjoittamaa laajaa vuokraustoimintaa pidettäisiin elinkeinotoimintana.

Osuustoimintakeskus Pellervo ry (jäljempänä Pellervo) on osuustoiminnan edunvalvonta- ja palvelukeskus, joka edistää hyvinvointia, palveluita ja yrittämistä Suomessa. Pellervon jäsenenä on 258 osuuskuntaa tai osuustoiminnallista yhteisöä, mm. yli puolet Suomen osuuspankeista, merkittävimmät keskinäiset vakuutusyhtiöt, lähes kaikki osuuskaupat, valtaosa tuottajaosuuskunnista, infraosuuskuntia jne. Kiitämme saamastamme mahdollisuudesta tuoda myös osuustoiminnan näkökulma muutosehdotukseen.

Osuustoimintakeskus Pellervo ry esittää lausuntonaan luonnokseen seuraavaa:

Pidämme lähtökohtaisesti ehdotusta tulolähdejaon poistamisesta liiketoimintaa harjoittavien osuuskuntien ja keskinäisten yhtiöiden kannalta kannatettavana uudistuksena. Vaikka osuustoiminnallisille yrityksille nykyisen verotusmenettelyn taloudellinen merkitys on pääsääntöisesti vähäinen, aiheuttaa jaottelu eri tulolähteisiin epäsymmetriaa verotukseen ja tuottaa myös hallinnollista työtä. Osuuskunnissa muutokseen suhtaudutaan myönteisesti.

Ehdotusluonnokseen sisältyy kuitenkin käsityksemme mukaan ongelmia, joiden osalta ehdotusta tulisi vielä tarkastella kriittisesti. Osittain ehdotus vaikuttaa varsin monimutkaiselta verrattuna saatuihin hyötyihin. Osittain ehdotus tulee johtamaan erityisesti yleishyödyllisten yhteisöjen verotuksen kiristymiseen

Kiinteistöliiketoiminnan käsite liian tulkinnan varainen

Jatkossa kiinteistöliiketoiminta olisi ehdotuksen mukaan osa elinkeinotoimintaa jonka tunnusmerkistöä on määritelty ehdotuksessa. Kriteerit ovat varsin yleisellä tasolla. Ratkaisevaa on ehdotuksen mukaan toiminnan luonteen ja kiinteistöjen tosiasiallinen käyttötarkoituksen perusteella tehtävä kokonaisarviointi.

Avoimet kriteerit jättävät liikaa tulkintavaltaa ja lisäävät oikeudellista epävarmuutta pitkäksi aikaa. Ongelma on yhteinen luonnollisesti sekä elinkeinotoimintaa harjoittaville, että yleishyödyllisille yhteisöille, jos niiden vuokraustoiminnan

ei katsota tällä hetkellä täyttävän elinkeinotoiminnan kriteereitä. Erityisen ongelmalliseksi avoimet kriteerit saattavat muodostua yleishyödyllisille yhteisöille alempana kerrotuin perustein.

Elinkeinotulolähteen uusi omaisuuslaji ”muu omaisuus” siirtää tulkintaongelman

Esitysluonnoksen mukainen elinkeinoverolain uusi omaisuuslaji siirtää tulkintaongelman oikeasta tulolähteestä oikean omaisuuslajin tulkintaongelmaan. Ongelma ei poistu, raja vain siirtyy tuloverolain ja elinkeinoverolain välisestä rajanvedosta elinkeinoverolain sisään. Mikä osa nykyisin tuloverolain mukaan verotettavasta muuhun tulolähteeseen kuuluvasta varallisuudesta kuluu tulevaisuudessa elinkeinoverolain nykyisiin omaisuuslajeihin ja mikä ”muu omaisuus” -omaisuuslajiin. Rajanvedolla tulee olemaan myös taloudellista merkitystä mm. luovutustappioiden vähentämisoikeuden kannalta.

Ensisijaisesti ”muu omaisuus” -omaisuuslaji tulisi poistaa ehdotuksesta. Mikäli mitään muuta ratkaisua ei löydetä, tulee omaisuuslajiin luettavan omaisuuden olla erittäin rajattua, ja siihen lukemisen periaatteet tulisi olla tarkasti määriteltynä hallituksen esityksessä. Lisäksi kyseenalaistamme esimerkiksi luovutustappioiden rajatun vähennyskelpoisuuden. Onko vähennysoikeuden fiskaalinen merkitys niin suuri, että täytyy luoda tulkinnanvarainen uusi käsite?

Ehdotettu konserniavustuslain muutos osuustoiminnallisten luotto- ja vakuutuslaitosten osalta

Ehdotuksen mukaan konserniavustuslain 2 §:ää muutettaisiin siten, että konserniavustuksen antajien ja saajien piiri laajenisi nykyisestä. Konserniavustuslakia sovellettaisiin jatkossa kaikkiin niihin osakeyhtiöihin ja osuuskuntiin, joiden verotettava tulo määräytyy elinkeinoverolain mukaan.

Tässä yhteydessä tulisi muuttaa myös konserniavustuslain 7 §:n 3 kohtaa, jonka mukaan konserniavustuslain mukaisen konserniavustuksen antaja eikä saaja saa olla elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa tarkoitettu talletuspankki eikä luotto-, vakuutus- tai eläkelaitos. Tälle rajaukselle ei ole perusteita. Se rajoittaa finanssitoimialan mahdollisuuksia käyttää konsernien yhtä keskeisintä verosuunnittelukeinoa. Tämän vuoksi kyseinen konserniavustuslain 7 §:n 3 kohta tulisi kumota.

Ehdotetut muutokset erityisesti yleishyödyllisten yhteisöjen kannalta

Vaikka tulolähdejaon poistaminen on liiketoimintaa harjoittaville yrityksille lähtökohtaisesti positiivinen muutos, tulee ehdotettu muutos johtamaan yleishyödyllisten yhteisöjen verotuksen huomattavaan kiristymiseen, mikäli niiden katsotaan harjoittavan kiinteistöliiketoimintaa. Kiinteistötuotot tulisivat jatkossa olemaan kokonaan veronalaisia nykyisen alhaisemman verokannan sijaan. Lisäksi luovutusvoitot olisivat jatkossa veronlaisia.

Kiinteistöliiketoiminnan kriteerit ovat pelottavan väljät etenkin niiden yleishyödyllisten yhdistysten kannalta, joiden vuokraustoiminnan ei nykyisellään katsota täyttävän elinkeinotoiminnan tunnusmerkkejä, minkä vuoksi ko. tuotot ovat verovapaita. Kuinka alas kriteerit tulevat asettumaan tulevaisuudessa? Ovatko kriteerit yhteneväiset yrityksille ja yleishyödyllisille yhdistyksille? Hyvin avoimen tunnusmerkistön tulkinnanvaraisuus aiheuttaa epävarmuutta ja tulee vaikeuttamaan yleishyödyllisten yhdistysten toiminnan suunnitelmallista kehittämistä.

Lisäksi on otettava huomioon se, että vuokraustoiminnan tulkitseminen elinkeinotoiminnaksi saattaa tulevaisuudessa vaarantaa myös yhdistysten yleishyödyllisyyden statuksen.

Yhteenveto

Lähtökohtaisesti tulolähdejaon poistaminen selkiyttää nykyisten elinkeinotoimintaa harjoittavien yritysten verotusta. Ehdotusluonnoksenkin mukaan tavoitteena on se, että yhteisöjä koskevien säännösten tulisi olla mahdollisimman selviä ja yksinkertaisia, jolloin yhteisöjen verotus olisi nykyistä ennustettavampaa. Ehdotusluonnokseen sisältyy kuitenkin sellaisia elementtejä, joiden osalta tavoite jää osittain saavuttamatta. Näistä keskeiset ovat kiinteistöliiketoiminnan sekä elinkeinotulolähteen uuden omaisuuslajin ”muu omaisuus” määritteleminen. Lisäksi ehdotuksen vaikutukset yleishyödyllisille yhteisöille voivat osoittautua kohtuuttomiksi. Tämän vuoksi pidämme ainakin edellä mainittujen ongelmakohtien osalta ehdotuksen jatkovalmistelua ja muuttamista tarpeellisena.

Helsingissä 9. päivänä toukokuuta 2018

Kunnioittavasti

Osuustoimintakeskus Pellervo ry

Sami Karhu
toimitusjohtaja

Anne Kontkanen
lakiasiaintohtaja